

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
 kereskedésében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésé-
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Éacsalmáson:
 Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Alapította:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 16 K. — Fél évre 8 K. — Negyed évre 4 K
 Tanulóknak, aljegyzőknek, imkokoknak, földműveseknek és szeré-
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 12 kor. félfévre 6 kor.
 negyedévre 3 kor.
Megjelenik hetenként.

Előfizetési kérelem. Tisztelettel kérjük ama előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy a lapdíjat a ma külön borítékban küldött utalvánnyal juttassák hozzánk.

Az erdélyi menekültek.

A világháború forgatagába immár belekerült hazánk keleti része, Erdély is. Aljas orvtámadásnak lett hazánk e gyönyörű része a világháború színhelyévé. Oly alattomos betörése volt ez az áruló, minden zavarosban halászni szerető román kormány-
 nak, hogy ezen aljasság fölött majdan az egész világ lesz hivatva igazságos bírálókat mondani.

Bitang népről beszéltünk akkor, mikor az olasz szövetséges hitszegő és szövetség-bontó lett; itt és akkor még némi, politikailag emberséges momentumokról lehetett megemlékezni, amennyiben a hadüzenet előtt hosszas tárgyalások folytak, mely tárgyalások ideje alatt mérlegelni lehetett a bekövetkező eshetőségeket. Kormányunk azon helyzetben volt, hogy bölcs belátása szerint intézkedhetett, hogy a polgári lakosság biztonságba helyeztessék, a háborús területről elparancsoltassák.

Mit tapasztalunk azonban legujabban támadt ellenségünk bitagnál-bitagabb betörésénél?

A román kormány legocsmányabb orvtámadása folytán pusztulás színhelye lett Erdély egy része; kormányunk e megbélyegzhetetlen hitványság folytán nem is lehetett abban a helyzetben, hogy hazánk e részén lakó polgártársainkat idejekorán megvédhesse, avagy azokat biztonságba helyezhesse. Így esett meg, hogy a pusztulás alatti vidékeknek népei naponta ezrével voltak kénytelenek menekülni az ország szívébe, a nagymagyarországi részek felé, ide hozzánk is tehát, kik még mentesek vagyunk a világháború pusztításaitól.

Szívesen fogadjuk őket, mint testvéreinket, akik seregesez menekülnek hozzánk az oláhok vad betörése elől. Számítalan a síró gyermek, kik a zokogó anyáktól voltak kénytelenek elszakadni, megtört aggok futnak felénk hajlékot keresve, mert tűzhelyeik, otthonuk lángokban állanak, míg férfiak javarésze más karakterek küzd.

Társadalom! neked jutott feladatod, hogy oltalmat nyujts a menekültek ezreinek! Társadalom! neked tesszük feladatoddá, hogy menekülő és menekült szerencsétlen testvéreinket befogadjad! Menekülő véreinket vedd oltalmadba, azokat helyezd el s megfelelően gondoskodj róluk.

Röder Károly.

Bács megye lisztszükséglete.

Scultéty Ferenc alispániól. (2)

Hogy a lisztkioszolgálatás miként történjék, a kiszolgálatásról és az ellátandók illetményéről megfektetendő lisztkönyv miként vezettessék, az ár miként állapíttassék meg, — külön rendelettel fogom meghatározni.

Addig is tájékoztatásul közlöm a következőket:

a) Lisztet csakis az A) és C) jegyzékbe felvettek, csakis az ott megállapított napi adag ere-

jéig, csakis napi heti vagy legfeljebb két-heti időszakra előre és feltételül utalvány ellenében kapják.

Jól megjegyzendő tehát, hogy a C) jegyzékben felvettek (közösnek pékek, sütők, stb.) részére kiutalt lisztet is a községek veszik át, fizetik ki és kezelik.

Az ehhez szükséges pénzt az említett üzemek birtokosai a községeknek előlegezhetik ugyan azonban a lisztet közvetlenül át nem vehetik, hanem azt heti vagy legfeljebb kétheti adagokban utalvány ellenében a községektől (városoktól) kapják.

b) Amint az az a) pontban elmondottakból is következik, a lisztellátás közvetlenül a községek (városok) útján történik. A községeknek (városoknak) kell tehát a nekik kiutalt lisztből ellátni a kenyérgyárakat, sütőket, pékeket, cukrászdákat, vendéglőket, szállodákat is. Ehhez képest az ad 33150/1916. sz. rendelettel legutóbb kiutalt lisztmennyiségből kell fedezni ez üzemek szükségletét is, mivel a kiutalt mennyiség megállapításánál ezeknek a községek (városok) útján bejelentett szükségletére is figyelemmel voltam.

Figyelmeztetni kell tehát az említett üzemek tulajdonosait hogy szükségletük beszerzésének engedélyezése, illetve annak utalványozása végett ne ide forduljanak, hanem töltsék ki a C) bejelentőlapot és vegyék át megállapított illetményüket a községektől (városoktól).

Jól kell azonban vigyázni arra hogy mindazok, akik lisztet vagy kenyérszükségletüket a kenyérgyárakból, pékektől, stb. szerzik be, ne véssenek fel külön is az ellátandók közé, hanem ezek sorából vagy egészen, vagy azon mennyiségre nézve töröltsenek, amelynek erejéig szükségletüket az említett üzemeknél fedezik.

c) Az eddigi rendszer szerint semmi kilátás sincs arra, hogy a szükségletet gabonában utalja ki a H. T. R. T.

A kiutalás tehát liszt alakjában fog történni. A lisztet közvetlenül fogja a község az illető malomtól átvenni és drát a malomnak közvetlenül kifizetni.

Ha ettől eltérőleg magának a H. T. R. T.-nak kellene a vételárát kifizetni, erről a községet (város) magában a kiutaló rendeleteiben mindig értesíteni fogom.

d) Jól kell vigyázni arra, hogy a község (város) fogyasztásra alkalmatlan (romlott) lisztet át ne vegyen, mivel az átvétel megtörténte után az idevonatkozó kifogás többé nem érvényesíthető.

Viszont azonban tartozkodni kell attól is, hogy a kevésbé jó minőségű (pl. durvább őrlésű vagy fekete), de emberi élvezetnek használható liszt visszautasíttassék. Ma meg kell elégednünk azzal a liszttel, amilyen éppen van. Minden esetre azonban gondoskodni kell arról, hogy a község a gyengébb minőségre alapítható kifogásainak érvényesíthetőségétől el ne essék.

E végből a lisztet, ha a szállítási tengelyen történik, a malomban, — vasuton szállítás esetén pedig a vasuton, mindenkor még az átvétel előtt meg kell tekinteni s ha élvezhetetlen, vissza kell utasítani — ha pedig az előírtnál gyengébb minőségű, de élvezhető, e kifogással át kell venni.

Mindkét esetben lehetőleg tanuk jelenlétében jegyzőkönyvet kell az esetről felvenni, minden fajta lisztből egy-egy kilogrammnyi mintát kell venni, azt le kell pecsételni és az egész eljárásról hozzám táviratilag jelentést tenni.

e) A szükséglet megállapítása ezuttal — a fentebb elrendelt bejelentési eljárás segítségével — az egész évre illetve mivel az aug. 15-ikétől szept. 15-ig terjedő időre megállapított szükségletet már kiutaltam a szeptember 15-ikétől 1917 évi aug. 15-ikéig még hátralevő időszakra történik.

— A bács megyei tengeri felhasználása. Az idei gyenge kukoricatermés arra indította báró Gillányi Imre földművelési minisztert, hogy a tengeritermelő vármegyék (Bács-, Torontál-, Temes stb.) alispánjait értekezletre hívja össze s hogy a

tengerinek egységes irányelvek alkalmazásával való felhasználásának fontos kérdését velök megtárgyalja. Az értekezlet e hó 12-én és 13-án volt a földművelési miniszteriumban, báró Gillányi elnöklésével, Vármegyénk képviselőjében dr. Szabovlyevits Dusán királyi tanácsos, vm. főjegyző volt jelen, aki a vita során hosszabb és alaposan szakszerű beszéd keretében jelölte meg a módot, mellyel a tengerinek általános gazdasági szempontból való okszerű felhasználása biztosítja e kérdés megoldásához fűzött várakozásokat. A miniszter és Kisszély min. tanácsos, akik kezdetben más fölfogás felé hajlottak, áthatva a főjegyző álláspontjának helyességétől, nézeteit megkülvá tették és kijelentették, hogy intézkedéseiket ebben a szellemben fogják megtenni.

— Elítélt gazdák. A liszt és takarmányhiány sok gazdát arra kényszerített, hogy a törvény által megállapított mennyiségnél valamivel többet tartson vissza. Minthogy ezzel törvénybeütköző cselekedetet követtek el, az illetékes hatóságok elítélték őket. Egyes hatósági tisztviselők azonban tulszigoru, a viszonyokkal ellentétben álló ítéletet hoztak. Scultéty alispán ezeket az ítéleteket — igen helyesen, megváltóztatta s csak csekély pénzbüntetést alkalmazott az illető gazdákkal szemben. Az alispán teljesen átértézte a gazdák súlyos helyzetét.

Bács megye a menekültekért.

Az erdélyi menekültek elhelyezésére és gondozására megindított mozgalom nap nap után nagyobb arányokat ölt.

A főszolgabírák és jegyzők az alispáni utasításnak megfelelően a leggyorsabb intézkedéseket tették meg, melyeknek eredményei mindenfelé mutatkoznak.

A nagy akcióról, melyet még mindig dr. Purgly Sándor főispán maga, személyesen irányít, a következő jelentéseket kapjuk

saját tudósítóinktól:

Zenta. Martonos községbe szeptember hó 12-én és 13-án 64 menekült érkezett. Ezek közül 1 Hunyad, 6 Krassószörény, 12 Szeben-vármegyéből való, 45 Nagyszeben városból. Eltartásukról kilencet kivéve Martonos községe gondoskodik. A menekültek között van Stirner Mihály nagyszebeni ág. ev. lelkész nyocstagu családjával, Binder Minály nagyszebeni tanító nevével. Többi menekült nagyobbára az uriszfályhoz tartozik. A menekültek Martonos község urí családjainál vannak elhelyezve. Horváth János közs. jegyző az előjáróság tagjaival az elhelyezés és ellátás körül odaadással és lelkiismeretes-séggel járnak el. Sztrilich járási főszolgabíró az elhelyezést és ellátást illetőleg az ellenőrzést a helyszínén személyesen eszközölte, panasza ok nem emeltetett. — Adán és Moholon a mai napig menekült nem érkezett.

Cservenka. Községünkbe még a kormányintézkedés publikálása előtt részben innen Erdélybe szakadt, ott boldogulásukat kereső családok, részint ezek révén más polgárok, főleg Szeben-és Alsófehérmegyéből mintegy 200 menekült érkezett, kiket minden incidens nélkül tudtunk önként vállaló családoknál elhelyezni. A kormányrendelet megjelenése után községünknek a háborus teendőik körül mindig agilis jegyzője, Borovszky Ferenc azonnal fogadó- és elhelyező bizottságot szervezett és felhívta a társadalom hőlgýtényezőit a közreműködésre, kik haladéktalanul gyűjtést indítottak meg, hogy anyagilag is segítségükre lehessünk szerencsétlen megszorult testvéreinknek, hogy buzgólkodásukkal a sok mene-

különök könnyelt felszáríthatóak, éhségüket csillapíthatóak, fájdalmukat enyhíthessék. Örömmel számolhatok be hölgyeink és a megalakult bizottságnak buzgóságáról, kik viszonyaink és az itthonmaradottak körülményeinek mérlegelésével végzik nemes munkájukat, melyet feltétlenül a várt siker fog koronázni és a kormány részéről közönségünkbe utalandó menekültekről sikerülni fog azok helyzetének jobbrafordulástig gondoskodni.

Baja. A bajai járásban ezideig tömegesen csak Bácsbokodon vannak menekültek. Ezeknek száma is folyton apad, mert akit csak lehet, egyes községekben munkába helyeznek el. De azért *Vojnits* Máté főszolgabíró minden intézkedést megtett, hogy szükség esetén a menekültek a járás minden községében menedéket találjanak. Eziránt állandó érintkezésben van a jegyzőkkel.

Zombor. Az alispánhoz eddig beérkezett jelentések szerint a vármegye összes községeiben *negyvenezer* menekült befogadásáról gondoskodtak.

Ujvidék. Igen sok erdélyi menekült érkezett ide. Majdnem valamennyi oláh cigány. Sok olyan család van köztük, mely hat nyolc gyermekkel van megáldva. Elhelyezésük sok gondot okoz a hatóságnak és a társadalomnak.

Ujvidék. Az ujvidéki járásban eddig kevés a menekült. *Kulunchich* Viktor főszolgabíró és a jegyzők megállapodása szerint — a társadalom bevonásával — az egyes községek a következő számú menekültek ellátására vállalkoztak: *Piros* 100, *Ójutak* 300, *Ókér* 300, *Urszentiván* 200, *Temerin* 500, *Dunagátos* 150, *Ósóvé* 100, *Tiszaisztvánfalva* 400, *Ujsóvé* 100, *Kölpény* 300, *Petróe* 400, *Ujfutak* 100, *Begecs* 100, *Kiszács* 500.

Bácsbokod. Ide 67 menekült érkezett, valamennyien Nagyszébenből Nagydisznód járás főszolgabírójának vezetésével. Fogadtatásukra többek között megjelentek az előjáróság tagjai *Kiss* Béla jegyző és *Hangya* Pál bíró vezetésével, továbbá *Kuts* János esperes, *Pertschi* káplán. Dr. *Drozd* Andor községi orvos meg az állomáson fogantatosította az egészségügyi rendszabályokat. A menekülteket családostól a gazdánál szállásolták el. Itt egyáltalán teljes ellátásban is részesülnek. A menekültek többnyire iparos családok tagjai és az asszonyok, gyermekek házi munkával segítkeznek, a munkaképes férfiak pedig iparos műhelyekben nyertek elhelyezést. *Kiss* jegyző minden intézkedést megtett a sajnálatraérintett emberek nyugalmának biztosítására.

Topolya. Községünkbe 54 menekült érkezett. Elhelyezésükről a *Császár* Péter ny. főszolgabíró vezetése mellett működő bizottság gondoskodik.

Baja. Dr. *Purgly* Sándor főispán a legutóbbi városi közgyűlésen szívet megrázó szavakkal esetszerűen az erdélyi menekültek szomorú sorsát. Megköszönte a város vezetőinek és a társadalomnak, hogy a román betörés által sújtott embereknek nemes áldozatkésztséggel segítségére siettek. A főispán szavai mély benyomást tettek.

Igazságszolgáltatás az óbecsei tanítóknak.

Lapunk augusztus 18-iki számában megírtuk az óbecsei tanítók sérelmét, mellyel azzal szennvedtek, hogy a községi előjáróság megtagadta ama jogos követeléseket — teljesítését, hogy a gabonarekvirálás körül kifejtett munkásságuk díjazását — a megállapodás értelmében — méltóan megfizetésül 1 koronájával egyenlítse ki.

A tanítók természetesen nem nyugodtak bele az előjáróság, illetve a jegyző egyoldalú intézkedéseibe, hanem ügyüket az alispán elé vitték. Amidőn az előjáróság megtudta ezt, mindennemű képtelen érveléssel próbálta álláspontját igazolni.

A tanítók nevében *Palásthy* Fábán megkereste *Pető* Lajost, a »Bácsmegye« szerkesztőjét, hogy érdekében járjon el illetékes helyen. Szerkesztőnk, minthogy az igazság a tanítók részén volt, ügyükben eljár *Scultéty* Ferenc alispánnál.

Az alispán a megejtett vizsgálat során megállapított adatokból arról győződött meg, hogy a tanítók követelése jogos és törvényes s így utasította *Óbecse nagyközség előjáróságát*, hogy a tanítók követelését azonnal teljesítse, illetve a méltóan megfizetésül 1 koronát fizesse ki.

Az alispánnak döntése, mely széles körben örömet és megnyugvást fog kelteni, szívesen így hangzik:

Bács-Bodrog vm. alispánjától.

31568/alisp. 1916.

Tárgy: Óbecsei rekvirálók jutaléka.
Előjáróságnak, Óbecse

Fenti számú jelentésére értesítem, hogy sem a 25185/alisp. 916 sz. rendelet, sem az annak

alapjául szolgáló 29500/1916. sz. B. M. rendelet nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy a rekviráló községeknek a rekvirált készletek után kifizetendő jutalomdíjból a nyomtatvány költség és a fuvar költség vagy bármiféle más költség levonandó lenne, ellenkezőleg: a 29500/1916. sz. B. M. rendelet hetedik bekezdéséből egészen világos, hogy a rekvirálási eljárás keretében tényre átvett készlet után járó jutalomdíj teljes egészében azaz minden levonás nélkül a rekviráló községeket illeti.

Amennyiben az előjáróság és a rekviráló községek között megállapodás is jött volna létre az iránt, hogy a rekviráló községek jutalomdíja napi 8 koronában állapítatik meg, ugy ez csak arra vonatkozhatik, hogy a rekviráló községek napi 8 korona jutalomdíjra tarthatnak számot, tekintet nélkül arra, vajjon a naponkénti 8 korona a jutalomdíjak összegéből kikerül-e vagy sem.

A magam részéről csak azért rendeltem el a bizományostól átveendő jutalomdíjaknak a községi pénztárba való bevételezését, hogy az elszámolás megtörténte és törvényszerűsége a rekviráló községeknek járó jutalomdíj kiutalása és elismervény ellenében való felvétele hitelesen megállapítható legyen; semmi esetre sem azonban azért, mintha ez az összeg, vagy annak egy része a községi pénztárt illetné vagy illéthezné.

A fentiekre való tekintettel felhívom, intézkedjék haladéktalanul az iránt, hogy a rekviráló községek jutalomdíjai a község pénztárából minden levonás nélkül azonnal kiutaltassanak.

Erről ide 3 nap alatt jelentést várok.

Zombor, 1916. szeptember 11.

Scultéty Ferenc, alispán.

A főispán köszönete.

A »BÁCSMEGYE« Tekintetes Szerkesztőségének

BUDAPEST.

VI. Teréz körut 2.

Őszinte örömmel vettem az igen tisztelt Szerkesztőség becses értesítését, melyben közli velem, hogy lapjának néhány példányát szeretet-adományként kiküldi a bukovinai fronton küzdő derék honfitársaink részére.

Meg vagyok győződve arról, hogy derék bácskai katonáink hazafias örömmel fogadják a tekintetes Szerkesztőségnek ezt az áldozatkésztséget s a nagy fáradságukat és szenvedéseiket feledtetni velük az, ha a pihenés óráiban hirt hallanak szűkebb hazájuk s szeretett otthonukról.

Ezért azt hiszem, hős véreink nevében is szólok, midőn a tekintetes Szerkesztőségnek e nemes áldozatkésztségeért legőszintébb köszönetemet fejezem ki.

Zombor, 1916. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Purgly Sándor, főispán.

HIREK.

A hősök.

Rohamra mennek a vitéz fiúk.
Soha se láttam ilyen csodát —
Elől a hadnagy, mint a bérci sas
Repült velük a völgyön, dombon át.

Magyarok voltak, mondanom se kell,
S csak egy század, amely itt támadott.
Gépfegyverűz elől, hátul granát,
Száz meg száz az ellenséges halott.

Remény volt az ellentálló erő,
S bár megtörtött egy-néhány perc alatt:
A sok vihart látott hős század is
Csonkává lett — a fele ott maradt.

Mikor megszűnt a tűz, elült a vész,
Meggzóllott útjában a főtárogat:
Mint egy gyerekjátékról úgy beszélt
A támadásról a sok hős gyerek.

Harctér, IX. 2.

ROVÁTS ARTAL.

A képviselőházból.

Mult kedden fejezték be az adójavaslatok tárgyalását. *Hantos* Elemér, báró *Madarassy* Beck Gyula és *Teleszky* pénzügyminiszter adtak lendületet és súlyt a vitának.

Legjobban a pénzügyminiszter beszéde költötte le a hallgatóságot.

A bácskai csapat már jóval az ülés kezdete előtt járta be a folyosókat. Az első közt volt báró *Vojnits* Sándor, akit a miniszterelnök a városból telefonon értesített, hogy fontos ügyben óhajt vele tárgyalni. Szabadka követe tehát a rendesnél is korábban sietett a Házba, hogy Tisza grófnak rendelkezésére álljon. Amikor a miniszterelnök megérkezett, nyomban a jobboldali folyosóra sietett, és *Beöthy* házelnökhöz vitte. Nagy dolgokról lehetett szó, mert Tisza élénken magyarázatot meghitt barátjának.

Báró *Hammerstein* Richárd, a képviselőház egyik legszorgalmasabb látogatója is korán jött el. Több órszállási, regőcei és garai választója olyan kérelmekkel árasztotta el, melyeknek teljesítése a mai viszonyok közt sok nehézségbe ütközik. De mert a regőcei honatyja választói kívánságai elől soh'se zárkozik el, ezeknek érdekében is a leghatásosabb eszközök igénybevételével tette meg a szükséges intézkedéseket.

Dr. *Deák* Béla, *Szutrély* Lipót és *Janiga* János megyebeli dolgokról beszélgettek. Mindhármán báró *Vojnits* Istvánt vették. Deák azért, hogy *Purgly* főispán néhány fontos természetű üzenetét adja át. *Janiga* és *Szutrély* pedig, hogy szabadkai, illetve bajai ügyekben kérjék utbaigazítását.

Kissé elkésve érkezett *Evetovits* János orsz. képviselő. A késedelem oka eléggé kellemes. Két szép, elegáns asszony (dr. *Hannig* György bácsi orvos neje, a jónévű írónő és *Handl* Imre palánkai gyógyszerész neje) arra kérte, hogy az e napi ülésre szerezzen nekik karzati jegyet. A figyelmes képviselő nemcsak megszerezte a legjobb karzatra szóló jegyeket, hanem a két urnót a házba is bekísérte. Később — minthogy ő maga fontos ügyben volt egyideig elfoglalva — e sorok írójának adta ki a szigorú parancsot, hogy keresse föl a hölgyeket és lássa el őket a megfelelő fölvilágosításokkal. Főnt volt a karzaton *Matkovits* Béláné, az ujvidéki főispán neje is. Egyik fiatal hölgyismerősével jött el. Neki már nem volt szüksége magyarázóra. Aki politikai légkörben nevelkedett, abban mozog, az alaposan tájékozott a parlamenti viszonyokban. Le is kötötte kísérelőnek figyelmét avatott fölvilágosításaival a körülötte ülő asszonyok érdeklődéssel hallgatták, miközben új kosztümjét is (a jóhírnevű *Berkovits*-szalon egyik finomizlésű, tökéletes alkotását) alaposan szemhegyre vették.

A bácskai hölgyek létszáma 1 óra felé megszaporodott kettővel. *Szutrély* Lipót a hajóállomásra elhozta nejét és *Leona* leányát. Alig hogy a dunamenti híres szépség megjelent a karzaton, az ifju honatyák padfiokjaiból előkerültek a gukkerek, s célba vették a bajai sebesült katonák nemeslelkű, bájos nemtőjét.

Szerdán okolták meg *Andrássy* és *Apponyi* ismeretes indítványukat. *Andrássy* erős ellenzéki szellemben beszélt. *Erveit* nagy szónoki készséggel csoportosította. De mert okoskodásában elfogult volt, s mert állításaiban sok volt a tévedés, a beszéd hatása csak látszólagos és pillanatnyi volt. Gróf *Tisza* István, aki e tévedésekre az érveknél elevenbe vágó erejével utalt, könnyedén szorította sarokba az alkotmánypart vezérét. A bácskai képviselők, aki kivétel nélkül jelen voltak, lelkes éljenekkel és tapsal fejezték ki örömeiket a miniszterelnök nagy retorikai sikerén. *Apponyi* is nagy beszédet mondott, mellyel forrongásba hozta a kedélyeket. Az ellenzék minden csoportja lelkesen tüntetett mellette. *Rakovszky* István is szónoki babérokra pályázott. De kísérlete balul ütött ki. Beszédéből kilátszott a lóláb; t. i. elárulta, hogy azért dühös *Burrián* külügyminiszterre, mert ez eléggé óvatos volt, hogy discret természetű

dolgokba nem avatta őt be. Hogy a külügy-miniszternek ez az eljárása mennyire igazolt volt, azt maga Rakovszky bizonyította be, amikor beszéde során az indiszkrétionnak egész halmazát tárta föl.

Csülörlőkön és pénteken a két indítvány tárgyalását folytatták. Az utóbbi napokon Lovász Márton is mondott nagyszabású, figyelemmel hallgatott beszédet. A külügyi vizsgéletek ismertető okfejtésével a Károlyipárt közismert fölfogásának vágányán haladt.

Néhány napi szünet után e héten, **kedden** folytatták a két indítvány fölötti vitát. Mezőssy Béla volt az első szónok, aki a tőle megszokott eloquentiával adta elő a külpolitikára vonatkozó érdekes megjegyzéseit. A képviselők kis csoportja — csak a déli órákban növekedett meg a számuk — figyelemmel hallgatta. A bácskaiak jödeig bent maradtak az ülésteremben, csak akkor távoztak, amikor fontos ügyeik kifelé szólították. Rendes helyökön ültek: Szutrély Lipót, báró Hammerstein Richárd, Zákó Milán, Szlezák Lajos, Dungserszky Bogdán. Amikor báró Vojnits István, ki a miniszterelnökkel és Vojnits Sándor báróval jött az ülésterembe, meglátta őket, feljűk seített s melegen köszöntötte őket s a viszontlátás öröme belenyult a sacco balzsebébe és elövelte az oda raktározott gerbaudbeli csokoládékat. Mindenkinek jutott belőle; a legtöbb Szutrély Lipótnak, Hogy miért, azt irigykedő kollegái sehogy se tudták megérteni. Talán azért, mert legalább felőrára foglalta le a vezért s beszélőképességének teljes latbavetésével igyekezett őt egy kerületbeli igazságos ügy számára megnyerni. Amikor Dungserszky Bogdán ezt látta, nyomban rávetette magát a báróra s szintén egy sürgős jellegű instanciát terjesztett elő. Nagy dologról lehetett szó, mert Vojnits báró azonnal az igazságügyminiszterhez ment, magyarázott neki valamit s elvezette Dungserszkyhez, aki a miniszterelnöknek is elmondta az ügyet.

Isabella főhercegnő Bács megyében.

Isabella főhercegnő, Frigyes főherceg hadsereg-főparancsnok neje e hó 16-án a Hercegszántó mellett levő Karapánca nevű birtokára érkezett. A főhercegnő Alice leányával Copsy gróf főudvarmesterrel jött hajóval Mohácsra, ahonnan a kisköszeg-bezdáni átkelő gőzössel tette meg az utat birtokára. A főhercegnő és kísérete a környék több részét utazta be. Vasárnapon szent misét hallgatott.

Miniszteri elismerés a főispánnak.

Teleszky István pénzügyminiszter a király meghatározása alapján *elismerő oklevéllel* ültette ki dr. Purgly Sándor főispánt a hadikölcsonók körül szerzett kiváló érdemeiért. Hasonló elismerésben részesült Matkovits Béla Ujvidék város főispánja is.

Kitüntetések a hadikölcsonók körül.

A király a hadikölcsonók körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül Árpásy János tanítóknak, az Adai Hitelszövetkezet könyvelőjének és Szvetnik Lajos kántortanítóknak, a Mélykúti Hiteleszövetkezet könyvelőjének az arany érdemkeresztet adományozta.

Az ujvidéki főispán gyűjtése az erdélyi menekültek javára — mint ottani munkatársunk írja — még most is serényen folyik. A gyűjtés eredménye megközelíti sőt rövidesen el is hagyja a 20 000 koronát. Bámulatos eredmény, ha a jótékony célokra az utóbbi években erősen igénybe vett társadalom ezen újabb áldozatkész-ségére tekintünk.

A róm. kath. klérus köréből. Az érsek a következő kápláni áthelyezéseket rendelte el: Vándor Antal Kuczoráról Futakra küldetett s helyébe Szabó Árpád ideiglenes adminisztrátornak Kuczorára, Barth Benedek Csonoplyáról Szabadka-Sz.-Terézbe; Niki Jenő Topolyáról Palánkára; Barys Viktor Topolyáról Bajára; Pintz János Kuláról Topolyára; Bohnert Péter Futakról Kulára, dr. Kanyó Gyula Bajáról Apatinba.

Bukarestből Csonoplyára. Schmidt Péter róm. kath. káplán, földink a bukaresi magyar r. k. hitközségnél volt káplán. A háború kitörése előtt hazajött. Az érsek most Csonoplyára helyezte át.

Kitüntetett állatorvos. Titelről jelentik nekünk: A mozgósítás első napján hadba vonult Szellinger Antal m. k. járási állatorvost Ófelsége az ellenséggel szemben tanúsított kitűnő szolgálatainak elismerésül a koronás arany érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki. A kitüntetett aki a titeli járás állatorvosa, a hosszú fáradságos hadjárat folytán megbetegedett, jelenleg körünkben tartózkodik és miután valamennyien tudjuk, hogy a kitüntetés — eltekintve kitűnő szakképzettségétől — fáradságos, ügybuzgó embert ért.

Német rendjel bács megyei urnőknek. A német császár a sebesült és beteg német katonák gondozása körül szerzett érdemeik elismerésül Latinovits Róza és Szemző Aglaja urhölgyeknek a porosz vörös kereszt érem harmadik osztályát adományozta.

Ünnepelt hajózási felügyelő. Titelről írják nekünk: E hó 14-én szép ünnepély keretében tartotta meg Csefalvay Titusz a Duna Gőzhajózási Társaság titeli felügyelője 40 éves szolgálati jubileumát. A Duna Gőzhajózási Társaság igazgatósága dr. Barna Károly központi főfelügyelőt küldte le az ünnepélyre, aki a nagy számban összegyűlt hajósok előtt igen szép beszédben méltatta Csefalvay felügyelő érdemeit, szolgálatait s végül a 40 évi hű szolgálatokért járó díszérmet tűzte fel az ünnepelt mellére, aki hála-sal köszönte meg az igazgatóság figyelmét. A megjelent hajósok tüntető lelkesedéssel ünnepelték derék főnöküket, akinek kitüntetését mindenki nagy örömmel fogadta.

Katonasírok gondozása. Matkovits Béla Ujvidék sz. kir. város főispánja vasárnap délben az Ujvidéken levő katonai sírok gondozása végett alakítandó bizottsági tagoknak megválasztása miatt értekezletet hívott egybe.

A bajai polgármester a lisztellátásról a következő érdekes észrevételeket tette a közgyűlés elé terjesztett jelentésében: A liszt- és gabonaösszeírásra nézve jelenti, hogy az összeírás eredményeként megállapítható, hogy lisztre, illetve gabonára jóval több személy jelentett be, mint amennyi a lakosság ezidőszérii száma, ez a körülmény arra mutat, hogy a városban a háboru okozta rendkívüli viszonyok ellenére az igények nem csökkentek, pedig csak a takarékos-ság által lehet ellenségeink kiéhezett politikájának elejét venni, ennek megelőzésére minden egyes állampolgár köteles és kéri a bizottsági tagokat, hogy a közönséget a takarékoságnak e rendkívüli időkben nagy fontosságra nézve szintén felvilágosítsák, mert a nehézségek csak akkor lesznek leküzdhetőek, ha a küzdelemben a hatóságot a lakosság is támogatja.

Drágasági pótlék egy rendőrfelügyelőnek. Óbecse község Berényi Béla járási rendőrfelügyelőnek 500 kor. drágasági pótlékot szavazott meg.

Ujvidék közegészségéről dr. Wagner Károly főorvos a következőket jelentette: Jelentem, hogy a város közegészségi állapota augusztus havában elég kedvező volt. Fertőző betegségekből jelentettek 10 vörhenyt, 2 diphtériát, 4 kanyarót, 10 hasi hagymást és 7 vérhas esetet! Ezek közül 1—1 halálozás történt, kanyaróban hasi hagymáz és vérhasba. Az összes halálesetek száma 44 a városban 10 a közhorházban és 2 halvaszületés. Római katolikus volt 26 görög-keleti 16, evangélikus 5, református 4, izraelita 2 és görög-katolikus 1. Tuberkulózisban elhalt 8. A város közhorházban július végével maradt ápolásban maradt 102 férfi és 135 nő, felvételt augusztus folyamán 103 férfi és 129 nő nő, az összes fogyatékos leszámitásával a hó végén még ápolgatott 208 férfi és 143 nőibeteg. A vegyvizsgálat állomás jelentése szerint július és augusztus hónapokban 134 tejmintavizsgálatot, kifogás alá eset 65 vagyis a minták 48,5 százaléka. Ezek közül 39 vidéki eredetű, 26 vett tej, tehát jó része szintén vidéki. Egy esetben az árusító és termelő teljes egyetértésben tudva hoztak forgalomba erősen lefőződt tejet. Ujabbban sok erősen vizezt juhtejet hoznak piacra. A vegyész sok esetben kifogásolta az ecetsavminták tisztátalanságát; paprikát 4 ízben találta festettnek konstatálja a paprika silányabb minőségét, a vizsgált gyümölcszörpök megfeleletek a legújabb miniszteri rendelet kívánalmainak.

Fizetésektelenség Kulán. Dévai Pál Kulai kézműves árukereskedő értesítette hitelezőit, hogy fizetéseit nem tudja teljesíteni. Egyesességre törekszik s 35 százalékat ajánl.

Csödből kényszeregyesség. Varga János Szabadkai kereskedő ellen ez évi februárban elrendelt csödböt, minthogy időközben kényszeregyesség jött létre a szabadkai törvényszék megszüntette.

Névváltozás. Pollák Erzsébet és Ilona szabadkai illetőségű budapesti lakosok neveket Pásztor-ra változtatták.

Baja város cukorszükségletét igen határozatosan látja el a hatóság. Közvetlenül vásárolt a hitelbanktól tízezer kilogr. cukrot, melyet minden illetéktelen beavatkozás mellőzésével a lakosság közt igazságosan oszt ki.

Az ujvidéki kbiz. gyűlése. Ujvidéki munkatársunk írja, hogy a közigazgatási bizottság e hó 16-án délelőtt tartotta meg rendes havi gyűlését, ezuttal Matkovits Béla, főispán elnökléte mellett. A gyűlésen a bizottság valamennyi tagja részt vett. A főispán szabadsága folytán most köszönte meg személyesen az őt ért királyi kitüntetés alkalmából megnyilvánult ovációt. A gyűlés legfontosabb soros tárgya dr. Wagner Károly, tisztí főorvos jelentése volt, mely kedvező közegészségügyi állapotról számol be augusztus havát illetőleg.

A Roheim-cég kényszeregyessége. A Roheim Károly és fiai cég és tagjai magántartozásaira kiterjedően is megindított kényszeregyességi ügyben aug. 26-án a következő egyezség jött létre: A cég és tagjai úgy a közkereseti társaság hitelezőivel, mint a tagok magánhitelezőivel szemben is egyetemleg kötelesek az egyezség hatálya alá eső tőkeköveteléseket az eljárás megindításáig (1916 február 26-ig) számítandó járulékaikkal együtt fél százalékos kiegyenlítésben részesíteni olyképen, hogy ezen fél százalékból egynegyed százaléka 1917. március 1-én, egynegyedrésze pedig 1918. március 1-én esedékes. Az egyezség hatálya alá eső követelésekre nézve a felajánlott félszázaléknak a fenti határidőkben fizetésen tulmenő kötelezettség alól a Roheim Károly és fiai cég közkereseti társaság, továbbá Roheim Samu, dr. Roheim Ödön, Roheim Zsiga felszabadulnak és ezen félszázalékon túl a hitelezők megelégszenek azon kielégítéssel, melyben őket a Roheim Károly és fia rt. cég akár cég akár ezen részvénytársaság által Ke. 30715/1916. sz. alatt kötött kényszeregyezség alapján, akár pedig ezen részvénytársaság 1916. augusztus 8-iki kelettel K 30714/70. 1916. sz. alatt beadott nyilatkozata alapján részesíteni fogja. Az egyezségi félszázalék a kényszeregyességi eljárás megindításakor (1916. február 26.) fennálló s ez egyezség hatálya alá eső egész követelés, nem pedig a Roheim Károly és fiai rt. által nem fedezett követelésrész után jár. Ugy a Roheim Károly és fiai cég, mint Roheim Samu, dr. Roheim Ödön, és Roheim Zsiga ellenében is a jelen egyezség hatálya alá eső összes tartozások (tehát úgy a társasági mint a magántartozások is) teljes összegükben felélednek.

Öngyilkosság. Ujvidéki munkatársunk írja: Pilischer Ignác, ujvidéki éjjeli mulatóhely-tulajdonos a múlt csülörlőkön az itteni ártézi fürdő egyik fülkéjében konyakban feloldott szublimátpasztilát ivott és azután fejbe lötte magát. Az elősiető szolgák már halva találták a pamlagon. Az öngyilkosságra Pilischer egy aznap megtartott bűnügye birta rá állítólag. Egyik női alkal. mazottja Molnár Teréz jelentette fel kerítés miatt és a bíróság ezért 8 hónapi börtönt mért rá. Az ujvidéki rendőrség egyik kapitánya úgy nyilatkozott az öngyilkosságot követő napon, hogy Molnár Teréz feljelentése alapján.

Az ujvidéki villamos vasut. A kereskedelemügyi miniszter az Ujvidéki villamosság r.t.-nek az Ujvidék és Petrovaradin között tervezett állandó Dunahid ujvidéki hidfőjénél az ujvidéki villamos közuti vasúthoz csatlakozó, s Petrovaradin városnak egy alkalmas pontjához vezető szabványos nyomtávú villamos üzemi vasutvonatra az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

Meddő építkezési pályázat. Martonos község előjárósága a községi épületek javítási munkáira 1919. szeptember 4-én versenytárgyalást tartott, mely azonban megfelelő árlejtezők híján meddő maradt.

Hamis árubevallás. Ujvidékről jelentik: Szeiko József ujvidéki Máv áruraktári főnök és Roskovetz Gáspár raktárnok Kovács Vince határrendőrségi őrzető jelenlétében kinyitották a Dimovics N. ujvidéki fűszernagykereskedő cég által feladott és gyanusnak talált két ládát. A ládákban volt a másik Indiára lett volna irányítva, Amikor a ládákat felnyitották, megállapították, hogy a feltevés helyes volt, mert azokban a fűszerek helyét olyan áruk voltak, amelyek csak szállítási igazolványokkal lettek volna feladhatók. A ládákból 116 doboz 1/2 kgos, 86 doboz 1/4 kgos, 108 doboz 1/6 kgos pótkávé, összesen 97,5 kg. súlyban, továbbá 20 kg. malátakávé és 10 kg. keményítő volt. A leletről felvett jegyzőkönyvet a Máv. átadta a rendőrségnek, mely a cég ellen az eljárást megindította.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőkről. *Baja* szept. 10. A két hónapon keresztül tartó szárazságra végre augusztus hó utolsó napján d. u. 3 órakor felhőszakadászerű esőt kaptunk. Az eső kiterjedt az egész határunkra, de nem volt nagy köszönét benne, mert ugyancsak az egész határunkat elárasztotta jéggel. A város déli részén csak kevés jég volt és itt kisebb kárt is okozott, hanem az északi és keleti részen egyes dűlőkben 70, sőt 80% jégkár van a szőlőkben. Amit a tavaszi fagy, nyáron a peronospora és az óriási szárazság meghagyott, azt elvitte a jég. Az óriási aszály következtében a szőlő rohamosan érésnek indult, úgy hogy sokhelyen a korán érő fajtákat már itt-ott szüretelik is. A szüret előreláthatólag e hó folyamán be is lesz fejezve. Borár még nincs. A csemege-szőlő ára piacunkon 120—140 fillér, borszőlő 100—120 fillér. (A. L.)

Kurial döntvény a haszonbérletnek átadott gazdasági felszerelésről. I. A haszonbérletnek átadott gazdasági felszerelés, mint a haszonbérbe adott ingatlan tartozéka, habár az ahhoz tartozó egyes tárgyak kicserélhetőek és így változnak, a haszonbérlet tartama alatt a haszonbérbeadó tulajdona marad. — II. Abból, hogy a haszonbérlet a felszerelés megújításának kötelezettségét a szerződésben vállalja, nem következik, hogy a természetben a haszonbérlet illetik. — III. A háború következtében a felszerelési tárgyak értékében előállóit rendkívül emelkedés a haszonbérlet javára nem szolgálhat akként, hogy ő a mostani magas értéknek megfelelő kevesebb mennyiségű állatot lenne köteles visszaadni. A haszonbérlet az át nem adott tárgyaknak azt az értékét tartozik megtéríteni, a mellyel azok a haszonbérlet lejártakor bírtak.

Szerkesztői üzenetek.

Z. J., Titel. Köszönjük. A jövőben is szívesen vesszük.

Baja. Köszönjük.

B. T., Ujvidék. Az előkelő menekültek fogadására történt intézkedéshez nem szólhatunk hozzá.

H. V., Bácskossuthfalva. Most nem adhattuk le. »Szakadék.« Nem közölhető.

T. M., Topolya. Illetékes helyre tettük át.

B. O., Hódáság. Benne volt az allspáni cikkben. Főlöseges újból megemlíteni.

»Boldogság útján.« Sorra kerül.

H. N., Nagyszebenből. Még nem érkeztek arra a helyre.

W. P., Bácsbokod. Meglesz.

K. B., Bácsbokod. Köszönjük.

Cs-t, Obecse. Az ilyen urakkal így szokás elbánni. H. T., Zenta. Megkaptuk. De már más helyről előbb érkeztek be az adatok.

S. T., Jánoshalma. Szerkesztőnk szerdán akadályozva volt. Ha az illető pénteken bent lesz a Házban, átadja neki.

S. T., Bezdán. Ha azt a viszonyt okmányokkal igazolhatja, akkor valószínűen fölmentik.

Dr. O. P., 613. tábori kórház, Tábori posta 240. Intézkedtünk.

U. M. hgy. 16. gy. e. Tábori posta 68. Kivánsága szerint intézkedtünk.

K. A., telefonoszt, Tábori posta 105. Igaza van. Megérdemlik. Le is adjuk.

P. E., Sabác. Szerkesztőnk választ kér levelére.

Szebenmegyei közg. tisztviselő, Zombor. Legcélszerűbb, ha Neugeboren vagy dr. Gratz képviselőnek küldi be. Megkísérheti a mi főispánunknál is; de mivel mostanában ritkábban jön Budapestre, aligha vállalhatja. Minthogy kérése méltányos, minden valószínűség szerint teljesíteni fogják.

H. n., Bácsalmás. Ebben a kérdésben a honvédelmi minisztérium egyik tekintélyes, véleményadásra hivatott tisztviselőjének ez a fölfogása:

A felmentés akkor is érvényes, ha az illető egyén a szemlélt követő népfőlkelési felülvizsgálaton alkalmatlannak találtatott. Ugyazint érvényben marad azon egyének felmentése is, akik tényleges szolgálataik teljesítése folyamán mentettek fel, időközben azonban a tényleges szolgálatból felülvizsgálat útján elbocsátattak. Az illetők tehát úgy a fegyver nélküli népfőlkelési szolgálat mint a személyes szolgáltatások teljesítése alól is mentesülnek. A szemlélt népfőlkelési felülvizsgálatra rendelt és alkalmatlannak osztályozott népfőlkelésre kötelezettek, ha felmentették, tekintet nélkül foglalkozásukra, a harmadik pótszemlélt nem tartoznak megjelenni, hanem csupán a községi előjárásnál felmentési jogcímük fennállását igazolni kötelesek.

B. T., Ujvidék. Panaszos sorait nem közölhetjük, mert az áraknak a mai viszonyok közt ilyen mérsékelt emelése teljesen jogosult. Akinek drága, az ne menjen kávéházba.

A kiadóhivatal vezetője: **Herz Nándor.**

Dika Márton Kakasfalva értesíti ismerőseit, hogy Bácsmegyébe tervezett utazását ideiglenesen abbahagyta. A neki szóló levelek Aradra (poste restante) intézendők.

Vesztény. Sellenberkről mindhárom elutaztak. Tartózkodásuk helyét még nem ismerem. Minthogy a felmentési jogalap megszűnt, jelentkezniem kellett.

Hoffman Mihály Özvegye

Iakásberendezési vállalata

TELEFON 400. **SZABADKÁN.** ALAPITTATOTT 1876

Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

Szelistye. D. M. és H. T. Zomborban vannak. B. Gy. tartózkodási helye ismeretlem előttem.

Olcso pénzt 5 75—6% kamattal gyorsan közvetíti Ifj. Thalheimer Lajos bankbizományos, a torzsai Takarékpénztár titkára Torzsán.

Eladó üzlet. Paskusz Henrik Nagybaracsán rőfös, divatáru, rövid- és triko áru; fűszer- és vas-üzletét együttesen is eladja. Ajánlatok az eladóhoz kéretnek, a ki felvilágosítást ad. 2—2

4-500 holdas birtokot veszek.

Esetleg valamivel nagyobb is lehet. Olyan birtokot, melyen lakház és kiterjedt gazdasági épületek vannak, előnybe részesítek.

Cimemet megadja Reisz Károly, Budapest, Vilmos császár-ut 21. 2—2

1379—1916. szám. **Veprőd községtől.**

Földeladási hirdetemény.

Veprőd községi iskola-alap tulajdonát képező 4 h. 839/1600 négyszögöl föld részben beépítés céljára, részben szabad használatra kisebb részletekben 1916. **október 14-én** délelőlt 9 órakor nyilt. szóbeli **árverés útján** Veprőd község házánál örök áron **el fog adatni.**

Hejlesztinrajz és feltételek a jegyzői irodában betekintheők.

Veprőd, 1916. szeptember 15.

Az előjáróság.

Két kiségitő.

Csurog község jegyzőségénél két szakképzett, jó írásu egyén napi 6 korona díjazással alkalmaztatik.

Hadi rokkantak előnyben részesülnek.

2—2

Jegyző.

Diana sóborszesz

legjobban bevált háziszser.

Kis üveg 60 fillér, közép üveg 1

K 50 fillér, nagy üveg 3 korona.

Főelárusítóhely **DIANA Kereskedelmi R. T.**

eladási osztálya **BUDAPEST,** Nádor utca 6.

Szabadkai főraktár

KLEIN GÉZA

fűszer, festék és déligyümölcs kereskedése

1202. szám.

Bérbeadási árverési hirdetemény.

Veprőd község tulajdonát képező 464 ölsz. **nagyvendéglő épülete** 1916 évi október 14-én délelőlt 9 órakor 3 évre **bérbe adatik.**

Feltételek a jegyzői irodában betekintheők.

Veprőd, 1916. szeptember 15-én.

Az előjáróság.

Raab Károly

hangszerkészítő ZOMBOR

Telefon szám 237.

Ajánlja nagy **zongorarakatárát.**

Vétel készpénzfizetés és a legkedvezőbb részletfizetés mellett is.

Förster zongorák egyedüli raktára.

Burmann Sándor UJVIDÉK.

Alapított 1895-ben.

Vizsgázott finom-puskamíves híres szakértő.

Telefon interurban 347.

Kitüntetve az ujvidéki kirakatversenyen az aranyéremmel. Ajánlom dúsán felszerelt raktáramat **sportcikk-** **és fegyverekben,** valamint ismétlő pisztolyokban.

Kalsporthoz minden cikk raktáron. Régi fegyvereket cserébe veszek. Minden javást olcsón és gyorsan végzek.

Összes **töltények** — külföldiek is, — valamint puskaporok raktáron.

Arjegyzéseket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.